

# BÖLÜM 16

## POSTPARTUM DÖNEMDE PSİKİYATRİK BOZUKLUKLAR

Gül ERGÜN<sup>1</sup>

### GİRİŞ

Aile toplumun vazgeçilmez, geleneksel ve sosyal bir kurumudur. İnsan soyunun devamının sağlanmasında, toplumun beklentilerine uygun bireylerin yetiştirilmesinde, kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasında ailenin evrensel bir görev ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bu evrensel rol, doğurganlık fonksiyonu ile yerine getirilir. Kadınların annelik rolünü yerine getirmeleri, güçlü bir şekilde sosyal rollerine bağlıdır ve genellikle herhangi bir özel zorluk yaratmaması gereken biyolojik görevleri olarak kabul edilir. Ancak doğum sonrası dönem sadece neşe ve başarı getirmez. Birçok kadın, hamilelik ve doğum sonrası dönemde beklenti, heyecan, mutluluk, tatmin gibi çok çeşitli sık görülen duyguların yanı sıra endişe, hayal kırıklığı, kafa karışıklığı veya üzüntü/suçluluk duygusu yaşar. Doğum sonrası dönem onları çeşitli psikiyatrik bozukluklara karşı oldukça savunmasız hale getirir. Geleneksel olarak doğum sonrası psikiyatrik bozukluklar, annelik hüznü, lohusa psikozu ve doğum sonrası depresyon olarak sınıflandırılır. Bununla birlikte, doğum sonrası fenomenolojinin yelpazesi geniştir. Doğum sonrası fenomenoloji, geçici duygudurum değişkenliği, sinirlilik ve ağlamadan belirgin ajitasyon, sanrılar, kafa karışıklığı ve deliryuma kadar bir dizi duyguyla karakterizedir. Postpartum dönemde yaşanan psikolojik problemler sıklıkla yetersiz teşhis

<sup>1</sup> Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, [ergun@mehmetakif.edu.tr](mailto:ergun@mehmetakif.edu.tr)

tedavi etmek için kullanılan bir beta-adrenerjik bloker olan propranolol'un tedavide etkinliği belirtilmiştir. Aynı çalışmada bipolar bozukluğu olan kadınların doğumdaki riskler konusunda hastalıklarının erken dönemlerinde bilgilendirilmeleri ve ilaçlar reçete edilirken ilaç ve aile planlamasının üreme güvenliği hakkında danışmanlık verilmesi gerekir.

## KAYNAKLAR

1. Quintero, J., Fern, S., Chapela, E., & Felix, M. Postpartum Emotional Psychopathological Outcomes. *Journal of General Practice*, 2014; 2(4): <http://dx.doi.org/10.4172/2329-9126.1000162>
2. Rezaie-Keikhaie, K., Arbabshastan, M. E., Rafiemanesh, H., Amirshahi, M., Ostadkelayeh, S. M., & Arbabisarjou, A. Systematic review and meta-analysis of the prevalence of the maternity blues in the postpartum period. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 2020; 49(2), 127-136. doi:10.1016/j.jogn.2020.01.001
3. Yüksekol, Ö. D., Arguvanlı, S. Ç., & Başer, M. Annelik hüznü ve hemşirelik. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2014; 2(1), 56-61.
4. Fransiska, R., Sarkiah, S., & Widodo, H. The Relationship of Husband Support With The Event of Baby Blues In Public Mothers: Literature Review. In *International Conference on Health and Science 2021*; Vol. 1, No. 1, pp. 975-980).
5. Erdem, Ö. , Bez Y. Doğum sonrası hüznün ve doğum sonrası depresyon. *Konuralp Medical Journal*, 2009; 1(1), 32-37.
6. Veselovski, A., Grujić, Z., Grahovac, M., & Brestovački, B. Mood swings at mothers after childbirth, *South Eastern Europe Health Sciences Journal (SEEHSJ)*, 2012; ; 2(1):15-21.
7. Buttner MM, O'Hara MW, Watson D. The Structure of Women's Mood in The Early Postpartum. 2011;19(2):247-56.
8. CAMBAZ ULAŞ, S. E. V. A. L. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan ebe ve hemşirelerin annelik hüznünü önlemedeki rolü. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(Özel Sayı), 2016; 57-61.
9. Ghaedrahmati, M., Kazemi, A., Kheirabadi, G., Ebrahimi, A., & Bahrami, M. Postpartum depression risk factors: A narrative review. *Journal of Education and Health Promotion*, 2017; 6: 60. doi: 10.4103/jehp.jehp\_9\_16
10. Anokye, R., Acheampong, E., Budu-Ainooson, A., Obeng, E. I., & Akwasi, A. G. Prevalence of postpartum depression and interventions utilized for its management. *Annals of General Psychiatry*, 2018; 17(1), 1-8. <https://doi.org/10.1186/s12991-018-0188-0>
11. Werner, E., Miller, M., Osborne, L. M., Kuzava, S., & Monk, C. Preventing postpartum depression: Review and recommendations. *Archives of Women's Mental Health*, 2015; 18(1), 41-60. <https://doi.org/10.1007/s00737-014-0475-y>
12. Mughal S, Azhar Y, Siddiqui W. Postpartum Depression. [Updated 2021 Jul 2]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519070/>
13. Depression, P., & Causes, A. T. Heterogeneity of postpartum depression: A latent class analysis. *The Lancet Psychiatry*, 2015; 2(1), 59-67. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(14\)00055-8](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(14)00055-8)
14. Keser Özcan, N., Boyacıoğlu, N. E., & Dinç, H. Postpartum depression prevalence and risk factors in Turkey: A systematic review and meta-analysis. *Archives of Psychiatric Nursing*, 2017;

- 31(4), 420-428. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2017.04.006>
15. Silverman, M. E., Reichenberg, A., Savitz, D. A., Cnattingius, S., Lichtenstein, P., Hultman, C. M., ... & Sandin, S. The risk factors for postpartum depression: A population-based study. *Depression and Anxiety*, 2017; 34(2), 178-187. <https://doi.org/10.1002/da.22597>
  16. Chalise, A., & Bhandari, T. R. Postpartum depression and its associated factors: A community-based study in Nepal. *Journal of Nepal Health Research Council*, 2019; 17(2), 200-205. DOI <https://doi.org/10.33314/jnhrc.v0i0.1635>
  17. Braarud, H. C., Slinning, K., Moe, V., Smith, L., Vannebo, U. T., Guedeney, A., & Heimann, M. Relation between social withdrawal symptoms in full-term and premature infants and depressive symptoms in mothers: A Longitudinal Study. *Infant Mental Health Journal*, 2013; 34(6), 532-541. <https://doi.org/10.1002/imhj.21414>
  18. Stewart, D. E., & Vigod, S. Postpartum depression. *New England Journal of Medicine*, 2016; 375(22), 2177-2186. DOI: 10.1056/NEJMcp1607649
  19. Arslan, H., Can Gürkan, Ö., Ekşi, Z., Engin Yiğit, F. Doğum sonrası depresyonun annelik yaşamına etkileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 2006;3(10): 71-79.
  20. Goyal, D., Park, V. T., & McNiesh, S. Postpartum depression among Asian Indian mothers. *MCN: The American Journal of Maternal/Child Nursing*, 2015; 40(4), 256-261. doi: 10.1097/NMC.000000000000146
  21. Erdem, Ö., & Çelepkolu, T. Postpartum depresyonun risk faktörleri ve nedenleri. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 2014; 8(3), 93-99.
  22. Kara, B., Çakmaklı, P., Nacak, E., & Türeci, F. Doğum sonrası depresyon. *Sted*, 2001; 10(9), 333-4.
  23. Koçak, D. Y., & Büyükkayacı, D. N. Postpartum depresyon ve hemşirelik yaklaşımı. *Psikiyatri/Nöroloji/Davranış Bilimleri Dergisi Sempozyum*, 2016; 9, 21-6.
  24. Granero-Molina, J., Medina, I. M. F., Fernández-Sola, C., Hernández-Padilla, J. M., Lasserrotte, M. D. M. J., & Rodríguez, M. D. M. L. Experiences of mothers of extremely preterm infants after hospital discharge. *Journal of Pediatric Nursing*, 2019; 45, e2-e8. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2018.12.003>
  25. Kusuma, R., Keliat, B. A., Afiyanti, Y., & Martha, E. The Ratu's model: A prevention model of postpartum depression. *Enfermería Clínica*, 2019; 29, 70-73. <https://doi.org/10.1016/j.enfcli.2018.11.023>
  26. Ay, Fatma, Tektaş, E., Mak, A., Aktay, N. "Postpartum depresyon ve etkileyen faktörler: 2000-2017 araştırma sonuçları." *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2018; 9 (3): 147-152. DOI: 10.14744/phd.2018.31549
  27. Çolak, B., Ongun, F., Aras, Ö. S., & Demirkol, M. E. Gebelik ve doğum sonrası depresyon. *Çukurova Tıp Öğrenci Dergisi*, 2021; 1(2), 43-49.
  28. Wszofek, K., Żurawska, J., Łuczak-Wawrzyniak, J., Kopaszewska-Bachorz, B., Głowińska, A., & Pięta, B. Postpartum depression—a medical or a social problem?. *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine*, 2020; 33(15), 2556-2560. <https://doi.org/10.1080/14767058.2018.1555802>
  29. Rai, S., Pathak, A., & Sharma, I. Postpartum psychiatric disorders: Early diagnosis and management. *Indian Journal of Psychiatry*, 2015; 57(Suppl 2), S216. doi: 10.4103/0019-5545.161481
  30. Erdem, Ö. Doğum sonrası psikoz. *Konuralp Medical Journal*, 2014; 6(1), 74-77.
  31. Erdem, Ö. (2014). Doğum sonrası psikoz. *Konuralp Medical Journal*, 6(1), 74-77.
  32. Doucet, S., Jones, I., Letourneau, N., Dennis, C. L., & Blackmore, E. R. Interventions for the prevention and treatment of postpartum psychosis: A systematic review. *Archives of Women's Mental Health*, 2011; 14(2), 89-98. <https://doi.org/10.1007/s00737-010-0199-6>